УДК 332.1:338.24:338.124.4; JEL classification: R11, R58, O18, H70, F15
DOI: https://doi.org/10.36887/2415-8453-2026-3-78

Рущишин Марія Олегівна, доктор філософії, молодший науковий співробітник відділу просторового розвитку, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»

Rushchyshyn Mariya, PhD, Junior Research Fellow at the Department of Spatial Development, Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine, https://orcid.org/0000-0001-9584-1555

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОСТОРОВО-СТРУКТУРНИХ ЗМІН ЕКОНОМІКИ ОБЛАСТЕЙ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ ЗА НЕСТАБІЛЬНОСТІ

STRATEGIC GUIDELINES FOR REGULATING SPATIAL-STRUCTURAL ECONOMIC CHANGES IN THE REGIONS OF THE UKRAINIAN CARPATHIANS AMIDST INSTABILITY

Рущишин М. О. Стратегічні орієнтири регулювання просторово-структурних змін економіки областей карпатського регіону України за нестабільності. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2026. Том 11. № 3. С. 439 – 443.

Rushchyshyn M. Strategic guidelines for regulating spatial-structural economic changes in the regions of the Ukrainian Carpathians amidst instability. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2026. Volume 11. № 3. pp. 439 – 443.

У статті досліджено теоретико-прикладні засади регулювання просторово-структурних змін економіки областей Карпатського регіону України в умовах нестабільності. Обґрунтовано необхідність переходу до стратегічного підходу, який забезпечує узгодження механізмів державної регіональної політики з сучасними безпековими, економічними, соціальними та інституційними викликами. Визначено ключові чинники трансформації просторової структури економіки регіону та доведено доцільність комплексного регулювання цих процесів. Запропоновано систему стратегічних орієнтирів, що охоплює забезпечення просторової збалансованості економічного розвитку, структурну модернізацію економіки та формування нової спеціалізації територій, посилення економічної резильєнтності й безпеки просторового розвитку, інтеграцію Карпатського регіону до європейського економічного простору через розвиток транскордонного співробітництва, а також формування інституційної та цифрової системи управління просторово-структурними змінами. Визначено основні завдання та інструменти їх реалізації. Обґрунтовано, що їх комплексне впровадження сприятиме збалансованому просторовому розвитку.
Ключові слова: *регіональна економіка, нестабільність, просторово-структурні зміни, структурна політика, регулювання, пріоритети, інструменти, завдання, засоби.*

The article substantiates the theoretical and applied foundations for regulating spatial and structural changes in the economies of the oblasts of the Carpathian region under conditions of instability. It is argued that the current challenges posed by military threats, economic transformation, demographic shifts, European integration, and post-war recovery require a transition from fragmented management decisions to a comprehensive strategic approach to regional development. Such an approach should ensure coordination between state regional policy and the objectives of increasing territorial resilience, strengthening economic security, modernizing the regional economic structure, and improving the efficiency of spatial development management. The study identifies the key determinants of spatial and structural transformations and proposes a system of five strategic priorities for regulating the regional economy. These priorities include ensuring balanced spatial development and reducing intra-regional disparities; structural modernization of the economy and the formation of new territorial specialization; strengthening economic resilience and the security of spatial development; integration of the Carpathian region into the European economic space through enhanced cross-border cooperation; and the establishment of an institutional and digital governance system for managing spatial and structural transformations. Each strategic priority is supplemented by a set of interconnected objectives and implementation instruments designed to improve the efficiency of regional policy. The proposed instruments include differentiated regional policy according to the functional type of territories, development of transport, engineering and digital infrastructure, support for industrial and innovation clusters, creation of industrial, technological and science parks, modernization of production capacities, diversification of energy sources, strengthening of logistics systems, implementation of risk management mechanisms, expansion of cross-border cooperation with the European Union, attraction of European financial resources, and introduction of digital platforms, GIS technologies and integrated information systems for strategic planning and monitoring. It is concluded that the comprehensive implementation of the proposed strategic priorities will help reduce territorial imbalances, increase regional competitiveness, strengthen the resilience of socio-economic systems, expand innovation-based development, improve institutional capacity, and accelerate the integration of the Carpathian region into the European economic area. The scientific novelty of the study lies in the development of a holistic framework for regulating spatial and structural changes under instability by integrating economic, institutional, infrastructural, digital, and security dimensions of regional development. The practical significance of the results obtained lies in the possibility of applying the proposed strategic priorities to improve state regional policy, update regional development strategies, design post-war recovery programs, and implement European cohesion policy principles in the Carpathian region of Ukraine.
Keywords: *regional economy, instability, spatial and structural changes, structural policy, regulation, priorities, instruments, objectives, tools.*

Вступ

На сьогодні ключовими викликами сталого і збалансованого розвитку економіки України стали поглиблення просторових диспропорцій, трансформація економічної структури регіонів, посилення впливу безпекових ризиків та необхідність забезпечення післявоєнного відновлення. Особливої актуальності ці процеси набувають для економік областей Карпатського регіону України, які, попри відносно вищий рівень безпеки порівняно з прифронтовими територіями, зазнають істотних соціально-економічних трансформацій, пов'язаних зі зміною міграційних потоків, релокацією підприємств, розвитком прикордонного співробітництва та інтеграцією до європейського економічного простору.

Просторово-структурні зміни економіки регіону відображають перерозподіл економічної активності між територіями, трансформацію галузевої структури, формування нових центрів економічного зростання, розвиток агломераційних процесів і функціональних територій. Проте стихійний характер таких змін може призводити до посилення міжтериторіальної диференціації, поглиблення соціально-економічних дисбалансів, а також до неефективного використання природно-ресурсного й людського потенціалу. Відтак, особливого значення набуває формування сучасних механізмів регіональної політики забезпечення просторового розвитку, здатних забезпечити збалансованість структурних перетворень задля підвищення економічної стійкості регіональної соціально-економічної системи.

Дослідження просторово-структурних змін економіки регіонів України ґрунтуються на поєднанні концепцій регіонального розвитку, просторової економіки, агломераційних процесів та забезпечення стійкості соціально-економічних систем. Вагомий внесок у розвиток цих підходів зробили Л. Гринів, яка обґрунтувала

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons CC-BY 4.0

© Рущишин Марія Олегівна, 2026

концептуальні засади сталого розвитку на основі фізичної макроекономіки та інтеграції економічних, соціальних і екологічних чинників [3,с.139-147] та В. Семко, який визначив принципи й критерії сталого територіально-просторового планування в умовах післявоєнного відновлення України [6,с.254-267]. Своєю чергою, С. Шульц та О. Луцків довели взаємозв'язок між підприємницькою активністю та просторово-структурною трансформацією економіки, акцентували увагу на ролі нових центрів економічного зростання, агломерацій і функціональних територій у забезпеченні регіонального поступу [9,с.27-36].

Окремий напрям досліджень присвячений питанням резилієнтності соціально-економічних систем та їх адаптації до сучасних кризових викликів. Так, У. Іванюк обґрунтовує сутність резилієнтності як здатності територіальних систем адаптуватися до глобальної нестабільності та відновлювати економічний потенціал [2, с. 8-16]. Подальший розвиток цих положень відбувся у праці М. Мельник, У. Іванюк, І. Лещух і Л. Галків. Науковці запропонували концептуальний підхід до діагностики проблем сталого розвитку та резилієнтності соціально-економічних систем в умовах глобальних шоків [10]. При тому, Т. Васильців, М. Мельник, І. Лещух, М. Флейчук та О. Іляш наголошують на необхідності формування сучасної державної політики, здатної забезпечити соціальну стійкість, розвиток людського потенціалу та інституційну адаптивність у період війни й післявоєнного відновлення [1, с. 547-566].

Зауважимо, що проблеми практичної реалізації просторово-структурних змін висвітлено у працях, присвячених фінансовим та інституційним механізмам розвитку територій. До прикладу, М. Мельник, І. Лещух та М. Рущишин довели, що реалізація потенціалу агломерацій є одним з ключових чинників модернізації просторової організації економіки України [4]. У дослідженнях авторки акцентується увага на ролі фінансового забезпечення інноваційного розвитку підприємств як передумови структурної модернізації економіки [5,с.17-23], тоді як Д. Ходико, застосовуючи кореляційний та кластерний аналіз, обґрунтовує вплив бюджетної децентралізації на стійкість соціально орієнтованих видатків і формування фінансової спроможності територіальних громад [7,с.37–42; 8,с55-64].

Попри вагомий науковий доробок, проблема якісного й ефективного комплексного регулювання просторово-структурних змін економіки областей Карпатського регіону в умовах воєнних викликів залишаються недостатньо розробленими. Більше того, потребують подальшого обґрунтування механізми інтеграції інструментів державної регіональної політики, просторового планування, структурної модернізації, інноваційного розвитку, фінансового забезпечення та зміцнення економічної резилієнтності територій. Саме це зумовлює необхідність проведення подальших досліджень у царині формування цілісної системи регулювання просторово-структурних змін економіки Карпатського регіону України.

Формулювання цілей статті

Метою статті є обґрунтування пріоритетних напрямів та інструментів регулювання просторово-структурних змін економіки Карпатського регіону України в умовах воєнних викликів і післявоєнного відновлення, спрямованих на забезпечення збалансованого територіального розвитку та структурної модернізації вітчизняних регіональних господарських комплексів.

Виклад основного матеріалу дослідження

Формування ефективної системи регулювання просторово-структурних змін економіки областей Карпатського регіону України в умовах нестабільності потребує визначення довгострокових стратегічних орієнтирів, здатних забезпечити узгодженість державної регіональної політики з сучасними викликами соціально-економічного розвитку України. Саме воєнні ризики, трансформація територіальної організації господарства, структурна перебудова економіки, демографічні зміни, активізація транскордонного співробітництва та поглиблення євроінтеграційних процесів зумовлюють необхідність переходу від реагування на окремі проблеми до комплексного стратегічного управління просторовими трансформаціями.

Відтак, важливо визначитися зі стратегічними орієнтирами на користь формування нової моделі просторового розвитку, спрямованої на забезпечення територіальної збалансованості, структурну модернізацію економіки, підвищення резильєнтності регіональних соціально-економічних систем, посилення інтеграції до європейського економічного простору та вдосконалення інституційного й цифрового забезпечення управління. Їхня практична реалізація передбачає виконання комплексу взаємопов'язаних завдань і застосування відповідних інструментів державної регіональної політики в Україні (рис. 1).

Зокрема, першим стратегічним орієнтиром регулювання просторово-структурних змін економіки областей Карпатського регіону України в умовах нестабільності слід вважати забезпечення просторової збалансованості економічного розвитку та скорочення внутрішньорегіональних диспропорцій. Його актуальність зумовлена збереженням істотної територіальної диференціації за рівнем економічної активності, інвестиційної привабливості, розвитком підприємництва, доступністю інфраструктури та якістю життя населення. Особливо гостро диспропорції проявляються між великими міськими агломераціями, прикордонними територіями, гірськими громадами та периферійними районами, які мають різні стартові умови розвитку й неоднакову спроможність адаптуватися до сучасних соціально-економічних і безпекових викликів. У цих умовах стратегічним завданням державної регіональної політики має стає створення передумов для більш рівномірного використання економічного потенціалу всіх територій, зменшення просторової поляризації та формування нових осередків економічного зростання.

Логічно, коли досягнення зазначеного орієнтиру передбачає реалізацію комплексу взаємопов'язаних завдань, серед яких ключовими є зменшення соціально-економічної асиметрії між територіями, підтримка розвитку периферійних, гірських і прикордонних громад, формування нових центрів економічного зростання та забезпечення доступності базової інфраструктури. Особливого значення набуває створення умов для розвитку територій, що характеризуються низькою економічною активністю, високими міграційними втратами та обмеженими можливостями залучення інвестицій. Водночас формування поліцентричної моделі просторового розвитку має ґрунтуватися не лише на підтримці економічно сильних територій, а й на активізації внутрішнього потенціалу менш розвинених громад шляхом розвитку місцевого підприємництва, підвищення інвестиційної привабливості та розширення функціональної спеціалізації територій.

Вкажімо й на те, що практична реалізація цього стратегічного орієнтиру потребує запровадження диференційованої регіональної політики залежно від функціонального типу територій. Такий метод дозволяє врахувати специфіку розвитку агломерацій, міських центрів, сільських, прикордонних і гірських громад. Важливими інструментами для цього можуть стати: розвиток транспортної, інженерної та цифрової інфраструктури, реалізація спеціальних програм підтримки територій із низьким рівнем економічної активності, стимулювання

міжмуніципального співробітництва та розвитку функціональних територій. У підсумку ефективізується використання місцевих конкурентних переваг, економічна інтеграція територій, мобільність ресурсів і населення, зміцнення соціально-економічної стійкості областей Карпатського регіону та формування збалансованої просторової структури їхньої економіки в умовах нестабільності.

Пріоритети	Завдання	Шляхи реалізації
Забезпечення просторової збалансованості економічного розвитку та скорочення внутрішньо-регіональних диспропорцій	▪ зменшення соціально-економічної асиметрії між територіями; ▪ підтримка розвитку периферійних, гірських і прикордонних громад; ▪ формування нових центрів економічного зростання; ▪ забезпечення доступності базової інфраструктури.	✓ запровадження диференційованої регіональної політики залежно від функціонального типу територій; ✓ розвиток транспортної, інженерної та цифрової інфраструктури; ✓ підтримка територій з низьким рівнем економічної активності через спеціальні регіональні програми; ✓ стимулювання міжмуніципального співробітництва та розвитку територій.
Структурна модернізація економіки та формування нової спеціалізації територій	▪ диверсифікація структури економіки; • розвиток високотехнологічних виробництв; • збільшення частки продукції з високою доданою вартістю; • підтримка релокованого бізнесу та інноваційного підприємництва.	✓ створення індустріальних, технологічних і наукових парків; ✓ розвиток кластерів (машинобудівного, деревообробного, туристичного, IT, креативних індустрій, біоекономіки); ✓ фінансова підтримка модернізації виробництва; ✓ стимулювання інвестицій у переробну промисловість та інноваційні проєкти.
Посилення економічної резилієнтності та безпеки просторового розвитку	▪ підвищення стійкості територіальних економічних систем до кризових явищ; • диверсифікація економічних ризиків; • зміцнення енергетичної, логістичної та продовольчої безпеки; • формування механізмів швидкого відновлення після криз.	✓ розвиток резервної транспортної та енергетичної інфраструктури; ✓ підтримка локальних виробництв; ✓ диверсифікація джерел енергозабезпечення та розвиток відновлюваної енергетики; ✓ інтеграція механізмів управління ризиками у систему стратегічного планування регіонального розвитку.
Інтеграція Карпатського регіону до європейського економічного простору та розвиток транскордонного співробітництва	▪ посилення міжнародної економічної інтеграції; • розвиток прикордонної інфраструктури; • розширення участі у програмах ЄС; • збільшення обсягів експорту та транскордонних інвестицій.	✓ модернізація пунктів пропуску та транспортних коридорів; ✓ реалізація спільних транскордонних проєктів із регіонами країн ЄС; ✓ розвиток єврорегіонального співробітництва; ✓ залучення коштів європейських фондів для розвитку інфраструктури, інновацій та людського капіталу.
Формування інституційної та цифрової системи управління просторово-структурними змінами	▪ підвищення ефективності регіонального управління; • цифровізація процесів стратегічного планування; • удосконалення системи моніторингу просторового розвитку; • забезпечення координації між органами влади, бізнесом і громадами.	✓ створення цифрової платформи моніторингу просторового розвитку; • використання GIS-технологій та інтелектуальних систем підтримки ухвалення управлінських рішень; • інтеграція регіональних інформаційних систем у єдиний цифровий простір; • впровадження механізмів партнерського врядування.

Рис. 1. Стратегічні орієнтири регулювання просторово-структурних змін економіки областей Карпатського регіону України за нестабільності

Джерело: авторська розробка.

Структурна модернізація економіки та формування нової спеціалізації територій є стратегічним орієнтиром, спрямованим на підвищення адаптивності господарського комплексу економіки областей Карпатського регіону до сучасних трансформаційних процесів і довгострокових викликів розвитку. За нестабільності традиційна галузева структура економіки дедалі більше втрачає здатність забезпечувати високі темпи економічного зростання та стійкість територій до зовнішніх шоків. Через це виникає потреба у формуванні нової моделі спеціалізації регіону, що базуватиметься на диверсифікації економічної діяльності, розвитку високотехнологічних і наукоємних виробництв, збільшенні питомої ваги продукції з високою доданою вартістю, а також інтеграції релокованих підприємств у регіональні виробничі системи. Важливою складовою цього процесу є створення сприятливого середовища для розвитку інноваційного підприємництва, комерціалізації результатів наукових досліджень та активізації технологічного оновлення виробничої бази.

Реалізація цього стратегічного орієнтиру на практиці передбачає використання комплексу організаційно-економічних та інституційних інструментів, здатних забезпечити структурну перебудову регіональної економіки. Йдеться про створення індустріальних, технологічних і наукових парків, розвиток кластерних моделей співпраці у машинобудуванні, деревообробній промисловості, туристичній сфері, інформаційних технологіях, креативних індустріях та біоекономіці, фінансова підтримка модернізації виробничих потужностей і стимулювання інвестицій у переробну промисловість та інноваційні проєкти. Їх комплексне застосування сприятиме поглибленню міжгалузевої кооперації, підвищенню технологічного рівня виробництва, формуванню нових конкурентних переваг територій та переходу економіки областей Карпатського регіону до інноваційно орієнтованої моделі розвитку.

Посилення економічної резильєнтності та безпеки просторового розвитку також слід розглядати як важливий стратегічний орієнтир регулювання просторово-структурних змін економіки областей Карпатського регіону в

умовах нестабільності. Його реалізація зумовлена необхідністю формування територіальних соціально-економічних систем, здатних ефективно протидіяти воєнним, економічним, енергетичним, логістичним і природним загрозам, швидко адаптуватися до змін зовнішнього середовища та забезпечувати безперервність функціонування критично важливих секторів економіки. У цьому контексті особливого значення набуває підвищення стійкості територіальних економічних систем до кризових явищ, диверсифікація економічних ризиків, зміцнення енергетичної, логістичної та продовольчої безпеки, а також створення організаційно-економічних передумов для оперативного відновлення господарської діяльності після кризових ситуацій. Апробація вказаного сприятиме зниженню вразливості регіональної економіки до зовнішніх шоків і формуванню більш стійкої просторової організації господарства.

Досягнення визначених цілей також потребує комплексного впровадження інструментів, орієнтованих на підвищення безпеки та адаптивності територіального розвитку. Передусім це стосується розвитку резервної транспортної, енергетичної та логістичної інфраструктури, підтримки локальних виробничих ланцюгів, диверсифікації джерел енергозабезпечення шляхом активного використання потенціалу відновлюваної енергетики, а також інтеграції сучасних механізмів управління ризиками в систему стратегічного планування регіонального розвитку. Впровадження зазначених заходів, на думку авторки, забезпечить підвищення функціональної стійкості регіональної економіки, зміцнить її безпековий потенціал, сприятиме безперервності економічних процесів у кризових умовах і створить основу для сталого просторово збалансованого розвитку.

Вкажімо, що інтеграція Карпатського регіону до європейського економічного простору та розвиток транскордонного співробітництва є стратегічним орієнтиром, спрямованим на посилення міжнародної конкурентоспроможності регіону, розширення його участі в європейських економічних процесах і використання переваг прикордонного розташування. На зараз саме прикордонні області України набувають особливого значення як території, що забезпечують функціонування зовнішньоекономічних зв'язків, розвиток міжнародної логістики, залучення інвестицій та інтеграцію національної економіки до єдиного європейського ринку. Реалізація цього стратегічного орієнтиру передбачає поглиблення міжнародної економічної інтеграції, розвиток прикордонної інфраструктури, активізацію участі органів влади, громад і суб'єктів господарювання у програмах ЄС, включно зі збільшенням обсягів експорту, транскордонних інвестицій та виробничої кооперації.

Досягнення зазначених цілей потребує комплексного використання інституційних, інвестиційних та організаційних інструментів. Насамперед йдеться про модернізацію пунктів пропуску через державний кордон і транспортних коридорів, реалізацію спільних транскордонних проєктів із територіями держав-членів ЄС, розвиток єврорегіонального співробітництва та формування стійких партнерських мереж між органами влади, науковими установами, бізнесом і територіальними громадами. Важливим напрямом потрібно вважати й активніше залучення фінансових ресурсів європейських фондів і програм для розвитку інфраструктури, інноваційної діяльності, людського капіталу та інституційної спроможності територій. Комплексна реалізація цих заходів сприятиме прискоренню структурної модернізації економіки Карпатського регіону, розширенню його інтеграції в європейські ланцюги створення доданої вартості та зміцненню просторової стійкості в умовах сучасних геополітичних і економічних викликів.

Формування інституційної та цифрової системи управління просторово-структурними змінами є стратегічним орієнтиром, спрямованим на підвищення результативності державного регулювання регіонального розвитку шляхом модернізації механізмів стратегічного управління та цифрової трансформації управлінських процесів. Ефективність реалізації регіональної політики значною мірою визначається спроможністю органів державної влади та місцевого самоврядування своєчасно реагувати на зміни соціально-економічної ситуації, використовувати актуальні дані для ухвалення управлінських рішень і забезпечувати належну координацію між усіма учасниками регіонального розвитку. Відтак, пріоритетного значення набуває підвищення ефективності державного й регіонального управління, цифровізація процесів стратегічного планування, удосконалення системи моніторингу просторового розвитку та формування ефективних механізмів взаємодії між органами влади, бізнесом, науковими установами й територіальними громадами.

Реалізація цього стратегічного орієнтиру передбачає впровадження сучасних цифрових та інституційних інструментів управління, здатних забезпечити підвищення обґрунтованості управлінських рішень і прозорості регіональної політики. Основними напрямами, при цьому, вважаються: створення єдиної цифрової платформи моніторингу просторового розвитку Карпатського регіону, використання геоінформаційних систем, інтелектуальних систем підтримки прийняття управлінських рішень і сучасних аналітичних платформ для оцінювання просторових процесів. Водночас важливими залишаються інтеграція регіональних інформаційних систем у єдиний цифровий простір управління, розвиток механізмів партнерського врядування та запровадження системи регулярного моніторингу й оцінювання результативності реалізації регіональної політики. Комплексне застосування зазначених інструментів сприятиме підвищенню інституційної спроможності органів управління, забезпечить більш ефективну координацію розвитку територій і створить передумови для реалізації сучасної моделі управління просторово-структурними змінами в економіці областей Карпатського регіону.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Регулювання просторово-структурних змін економіки областей Карпатського регіону України в умовах нестабільності має здійснюватися на основі стратегічного підходу, який забезпечує узгодження цілей державної регіональної політики зі сучасними безпековими, економічними, соціальними та інституційними викликами. Сучасні трансформаційні процеси потребують переходу від переважно реактивних управлінських рішень до системного регулювання просторового розвитку, орієнтованого на довгострокове зміцнення економічної стійкості та збалансоване використання потенціалу простору. Просторово-структурні зміни мають розглядатися як комплексний процес модернізації економічної структури, удосконалення територіальної організації господарства, розвитку функціональних територій і посилення інституційної спроможності регіонального управління.

Система стратегічних орієнтирів регулювання просторово-структурних змін економіки областей Карпатського регіону включає забезпечення просторової збалансованості економічного розвитку та скорочення внутрішньорегіональних диспропорцій, структурну модернізацію економіки та формування нової спеціалізації територій, посилення економічної резильєнтності й безпеки просторового розвитку, інтеграцію регіону до європейського економічного простору через активізацію транскордонного співробітництва, включно зі формуванням сучасної інституційної та цифрової системи управління просторовими трансформаціями. Реалізація кожного з стратегічних орієнтирів передбачає комплекс взаємопов'язаних завдань та інструментів державного регулювання, які у сукупності забезпечують структурне оновлення економіки, підвищення ефективності використання

територіального потенціалу, зміцнення адаптивності соціально-економічних систем і покращення якості стратегічного управління регіональним розвитком.

Практична цінність отриманих результатів полягає у можливості використання запропонованих стратегічних орієнтирів як концептуальної основи для вдосконалення державної регіональної політики, актуалізації стратегій розвитку областей Карпатського регіону, підготовки програм післявоєнного відновлення та реалізації політики згуртованості відповідно до європейських підходів до просторового розвитку. Подальший розвиток досліджень у цій сфері передбачає обгрунтування засобів регіональної політики комплексного впровадження визначених орієнтирів задля формуванню збалансованої, конкурентоспроможної, інноваційно орієнтованої та резилієнтної просторової структури економіки регіону, посилення його інтеграції до європейського економічного простору, підвищення інституційної ефективності управління та створення передумов для забезпечення довгострокового сталого розвитку в умовах збереження високого рівня зовнішньої та внутрішньої нестабільності.

Література

1. Васильців Т. Г., Мельник М. І., Лещух І. В., Флейчук М. І., Іляш О. І Пріоритетні напрями та інструменти формування молодіжної політики України в умовах війни й повоєнного відновлення. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2024. № 6 (59). С. 547-566. DOI: https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.59.2024.4542.
2. Іванюк У. Резилентність соціально-економічної системи в умовах глобальної нестабільності. *European Science*. 2022. № 13-03. С. 8-16. DOI: https://doi.org/10.30890/2709-2313.2022-13-03-014.
3. Гринів Л. С. Концептуальні засади фізичної макроекономіки для сталого розвитку: проблеми та перспективи. *Проблеми економіки*. 2020. №3. С. 139–147. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-3-139-147.
4. Мельник М. І., Лещух І. В., Рущишин М. О. Домінанти реалізації потенціалу агломерацій в умовах трансформації просторового розвитку України. *Академічні візії*. 2026. Вип. 52. URL : https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/2930
5. Рущишин М. О. Чинники формування фінансового забезпечення розвитку вітчизняних підприємств на інноваційних засадах. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2023. № 3. С. 17- 23. DOI: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-318-3-2.
6. Семко В. Стале територіально-просторове планування в контексті відновлення України – визначення, принципи, критерії та завдання. *Просторовий розвиток*. 2022. №1. С. 254–267. DOI: https://doi.org/10.32347/2786-7269.2022.1.254-267.
7. Ходико Д.І. Кореляційний аналіз стійкості соціально орієнтованих видатків зведеного бюджету України в умовах бюджетної децентралізації. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2022. №4 (80). С. 37-42. DOI: https://doi.org/10.32782/2521-666X/2022-80-6.
8. Ходико Д. І. Кластерний аналіз структури видатків бюджетів територіальних громад України в умовах бюджетного вирівнювання. *Інтелект-XXI*. 2021. №4. С. 55-64. DOI: https://doi.org/10.32782/2415-8801/2021-4.10.
9. Шульц С. Л., Луцків О. М. Підприємницька активність і просторово-структурна трансформація економіки України. *Регіональна економіка*. 2024. № 3(113). С. 27-36. DOI: https://doi.org/10.36818/1562-0905-2024-3-2.
10. Melnyk, M., Ivaniuk, U., Leshchukh, I., Halkiv, L. The sustainable development and resilience of socio-economic system: Conceptualization and diagnostics of problems in conditions of global challenges and shocks. *International Journal of Sustainable Development and Planning*. 2023. Vol. 18, No. 4. C. 1035-1043. DOI: https://doi.org/10.18280/ijsdp.180406.

References

1. Vasyltsiv, T. H., Melnyk, M. I., Leshchukh, I. V., Fleichuk, M. I. & Iliash, O. I. (2024) Priorytetni napriamy ta instrumenty formuvannia molodizhnoi polityky Ukrainy v umovakh viiny i povoiennoho vidnovlennia [Priority directions and instruments of youth policy formation in Ukraine under war and post-war recovery conditions], *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, no. 6 (59), pp. 547–566. https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.59.2024.4542.
2. Ivaniuk, U. (2022) Rezylientnist sotsialno-ekonomichnoi systemy v umovakh hlobalnoi nestabilnosti [Resilience of the socio-economic system in conditions of global instability], *European Science*, no. 13-03, pp. 8–16. https://doi.org/10.30890/2709-2313.2022-13-03-014.
3. Hryniv, L. S. (2020) Kontseptualni zasady fizychnoi makroekonomiky dlia staloho rozvytku: mekhanizmy ta perspektyvy [Conceptual foundations of physical macroeconomics for sustainable development: Problems and prospects], *Problemy ekonomiky*, no. 3, pp. 139–147. https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-3-139-147.
4. Melnyk, M. I., Leshchukh, I. V. & Rushchyshyn, M. O. (2026) Dominanty realizatsii potentsialu ahlomeratsii v umovakh transformatsii prostorovoho rozvytku Ukrainy [Dominants of realizing the potential of agglomerations in conditions of spatial development transformation of Ukraine], *Akademichni vizii*, issue 52. Available at: https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/2930.
5. Rushchyshyn, M. O. (2023) Chynnyky formuvannia finansovoho zabezpechennia rozvytku vitchyznyanykh pidpryiemstv na innovatsiinykh zasadakh [Factors in forming financial support for the development of domestic enterprises on innovative foundations], *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, no. 3, pp. 17–23. https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-318-3-2.
6. Semko, V. (2022) Stale terytorialno-prostorove planuvannia v konteksti vidnovlennia Ukrainy – vyznachennia, pryntsypy, kryterii ta zavdannia [Sustainable territorial-spatial planning in the context of Ukraine's recovery – definition, principles, criteria, and tasks], *Prostorovyi rozvytok*, no. 1, pp. 254–267. https://doi.org/10.32347/2786-7269.2022.1.254-267.
7. Khodyko, D. I. (2022) Koreliatsiinyi analiz stiikosti sotsialno oriientovanykh vydatkiv zvedenoho biudzhetu Ukrainy v umovakh biudzhetnoi detsentralizatsii [Correlation analysis of the sustainability of socially oriented expenditures of the consolidated budget of Ukraine in conditions of fiscal decentralization], *Naukovyi pohliad: ekonomika ta upravlinnia*, no. 4 (80), pp. 37–42. https://doi.org/10.32782/2521-666X/2022-80-6.
8. Khodyko, D. I. (2021) Klasternyi analiz struktury vydatkiv biudzhetiv terytorialnykh hromad Ukrainy v umovakh biudzhetnoho vyrivniuvannia [Cluster analysis of the expenditure structure of local community budgets in Ukraine under fiscal equalization conditions], *Intelekt-XXI*, no. 4, pp. 55–64. https://doi.org/10.32782/2415-8801/2021-4.10.
9. Shults, S. L. & Lutskiv, O. M. (2024) Pidpryiemnytska aktyvnist i prostorovo-strukturna transformatsiia ekonomiky Ukrainy [Entrepreneurial activity and spatial-structural transformation of the Ukrainian economy], *Rehionalna ekonomika*, no. 3 (113), pp. 27–36. https://doi.org/10.36818/1562-0905-2024-3-2.
10. Melnyk, M., Ivaniuk, U., Leshchukh, I. & Halkiv, L. (2023) The sustainable development and resilience of socio-economic system: Conceptualization and diagnostics of problems in conditions of global challenges and shocks, *International Journal of Sustainable Development and Planning*, vol. 18, no. 4, pp. 1035–1043. https://doi.org/10.18280/ijsdp.180406.

Стаття надійшла до редакції / Received 22.07.2026 **Прийнята до друку / Accepted 07.08.2026**
Опубліковано/ Published 04.09.2026